

Patent tymczasowy dodatkowy
do patentu nr _____

Kl. 21a¹,36/00

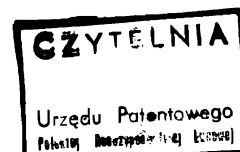
Zgłoszono: 02.06.1972 (P. 155746)

Pierwszeństwo _____

MKP H03k 13/02

Zgłoszenie ogłoszono: 30.05.1973

Opis patentowy opublikowano: 20.12.1975

Twórca wynalazku: Paweł Baranowski

Uprawniony z patentu tymczasowego: Politechnika Łódzka, Łódź (Polska)

Przetwornik cyfrowo-analogowy

1

Przedmiotem wynalazku jest przetwornik cyfrowo-analogowy przetwarzający każdą kolejną kombinację logicznych sygnałów dwuwartościowych podawanych osobno w dwóch zbiorach na dwa wejścia, na dowolnie nastawialną wartość sygnału napięciowego lub prądowego według następującej zależności:

$$z = f(y_j) + \varphi(x_i)[f(y_{j+1}) + f(y_j)]$$

w której:

z — oznacza wyjściowy sygnał napięciowy lub prądowy

x_i — zbiór zawierający n_1 logicznych sygnałów dwuwartościowych

y_j — zbiór zawierający n_2 logicznych sygnałów dwuwartościowych

i, j — numery kolejnej kombinacji sygnałów logicznych przy czym

$$i \in (1 \div 2^{n_1}) \text{ i } j \in (1 \div 2^{n_2})$$

$$\varphi(x_i) = 0$$

Znane przetworniki cyfrowo-analogowe realizują przebiegi nieciągłe w formie linii schodkowej lub łamanej. Przebieg linii łamanej najbardziej zbliżony do przebiegu ciągłego realizuje przetwornik cyfrowo-analogowy zawierający element całkujący, który wypełnia przebieg schodkowy wyznaczający odpowiednio danej funkcji. Budowa i nastawianie takiego przetwornika jest uciążliwe ponieważ stała czasowa elementu całkującego musi być ściśle do-

2

pasowana do nastawianej częstotliwości przebiegu funkcji. Przy wolnych przebiegach operacja taka jest bardzo czasochłonna.

Celem wynalazku jest przetwornik zmniejszający te niedogodności.

Zadanie techniczne wytyczone do osiągnięcia tego celu zostało rozwiązane zgodnie z wynalazkiem w ten sposób, że w przekazywniku zawierającym deszyfratory, wzmacniacze i zespoły przekazywników kontaktowych jeden z tych zespołów jest wyposażony w zespół par styków połączonych każdy z jednej strony z suwakami dwóch sąsiednich potencjometrów a z drugiej przez wzmacniacz symetryczny z dzielnikiem rezystorowym, który stanowi połączenie szeregowo rezystory z odczopami połączonymi z zespołem pojedynczych styków, który z kolei jest połączony z wejściem niesymetrycznego wzmacniacza.

Przedmiot wynalazku w przykładzie wykonania uwidoczniony został na rysunku, na którym przedstawiono schemat przetwornika.

Wejście przetwornika stanowią dwa deszyfratory D_1 i D_2 połączone każdy ze wzmacniaczem W_{p1} i W_{p2} , do których przyłączone są zespoły przekazywników kontaktowych P_{k1} i P_{k2} . Zespół przekazywnika kontaktowego P_{k2} jest wyposażony w zespół z'' złożony z n_2 styków s'' . Każdy ze styków s'' jest połączony z jednej strony z suwakami dwóch sąsiednich potencjometrów P z zespołu z_p a z drugiej strony przez symetryczny

wzmacniacz W_1 z rezystorowym dzielnikiem D_R , który stanowią szeregowo połączone rezystory R w ilości n_1 z odczepami połączonymi z pojedynczymi stykami S , stanowiącymi zespół przełączający z'_s , który z kolei jest połączony z wejściem niesymetrycznego wzmacniacza W_2 .

Deszyfratory D_1 i D_2 przetwarzają każdą kombinację sygnałów wejściowych na pojedynczy sygnał logiczny pojawiający się na wyjściu odpowiadającym kolejnej kombinacji. Deszyfrator D_1 przetwarza n_1 kombinacji sygnałów wejściowych zbioru x_i na n_1 sygnałów wyjściowych natomiast deszyfrator D_2 przetwarza n_2 kombinacji sygnałów zbioru y_j na n_2 sygnałów wyjściowych.

Sygnałami z deszyfratorów D_1 i D_2 sterowane są zespoły wzmacniaczy W_{p1} i W_{p2} , które z kolei powodują zadziałanie przekaźników kontaktowych P_{k1} i P_{k2} w taki sposób, że każdy sygnał z deszyfratora D_1 powoduje załączenie styku S z zespołu przyłączającego z'_s , natomiast każdy sygnał z deszyfratora D_2 powoduje załączenie pary styków s'' z zespołu styków z''_s . Zespół przełączający z''_s łączy według kolejnej kombinacji sygnałów wejściowych zbioru y_j , między suwaki sąsiednich potencjometrów P z zespołu z_p , dzielnik rezystorowy D_R przez wzmacniacz W_1 , w ten sposób na dzielniku rezystorowym D_R występuje różnica potencjałów wynikająca z położenia suwaków dwóch sąsiednich potencjometrów P .

Zespół przełączający z'_s łączy według kolejnej kombinacji sygnałów wejściowych x_i na wejście wzmacniacza W_2 potencjały pośrednie między suwakami sąsiednich potencjometrów.

Na wyjściu wzmacniacza W_2 otrzymywany jest napięciowy sygnał według zależności:

$$z = f(y_j) + \varphi(x_i)[f(y_{j+1}) - f(y_j)]$$

gdzie funkcja przejścia $f(y_j)$ jest wartością napięcia nastawianego na j -tym potencjometrze P ,

natomiast funkcję $\varphi(x_i)$ jest wartością współczynnika określającego pośrednią wartość różnicy potencjałów między sąsiednich potencjometrów P na i -tym rezystorze.

Zastrzeżenie patentowe

Przetwornik cyfrowo-analogowy przetwarzający każdą kolejną kombinację logicznych sygnałów dwuwartościowych podawanych osobno w dwóch zbiorach na dwa wejścia, na dowolnie nastawialną wartość sygnału napięciowego lub prądowego według następującej zależności:

$$z = f(y_j) + \varphi(x_i)[f(y_{j+1}) - f(y_j)]$$

w której

z — oznacza wyjściowy sygnał napięciowy lub prądowy

x_i — zbiór zawierający n_1 logicznych sygnałów dwuwartościowych

y_j — zbiór zawierający n_2 logicznych sygnałów dwuwartościowych

i, j — numery kolejnej kombinacji sygnałów logicznych przy czym

$$i \in (1 \div 2^{n_1}) \text{ i } j \in (1 \div 2^{n_2})$$

$\varphi(x_i) = 0$, zawierający deszyfratory, wzmacniacze i zespoły przekaźników kontaktowych **znamienny tym**, że jeden z zespołów kontaktowych (P_{k2}) jest wyposażony w zespół (z''_s) par styków (s'') połączonych każdy z jednej strony z suwakami dwóch sąsiednich potencjometrów (P) a z drugiej przez symetryczny wzmacniacz (W_1) z dzielnikiem rezystorowym (D_R), który stanowią połączone szeregowo rezystory (R), z odczepami połączonymi z zespołem (z'_s) pojedynczych styków (s), który z kolei jest połączony z wejściem niesymetrycznego wzmacniacza (W_2).

